

The Bodo Peace Accord of 2020 : Implications for Reconciliation and Development in the North East

Editor

Dr. Bidyut Bora

The Bodo Peace Accord of 2020: Implications for Reconciliation and Development in the North East

A collection of the research papers submitted at the ICSSR sponsored National Seminar on *The Bodo Peace Accord of 2020: Implications for Reconciliation and Development in the North East*, organised by Department of Political Science, Jorhat College on 26th and 27th February 2021, edited by Dr. Bidyut Bora, Assistant Professor, Department of Political Science, Jorhat College.

Copyright

Jorhat College Publication Cell

First Edition

ISBN

978-81-938575-9-5

Price

600/-

Printed at

Delta Commercial, Bonga Pukhuri, Jorhat

DISCLAIMER

The Editor and the Publisher, IN NO WAY, is responsible for the originality, authenticity and plagiarism published in the content of the research papers.

মঃ দেৱব্ৰত শৰ্মাৰ বিষয়ত বড়ো আন্দোলন বিটিএমি বাতিলৰ প্ৰাসংগিকতা এটি আলোচনা

ডক্টৰ মহি
সহকাৰী অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ,
যোৰহাট কলেজ

লোকনিয়ল অনুযায়ী অসমৰ সৰ্বমুঠ জনসংখ্যা হৈছে বড়োসকল। ২০১১ চনৰ লোকনিয়ল মতে অসমত বসবাস কৰা বড়ো লোকৰ সংখ্যা হৈছে ১৩,৬১, ৭০৪ জন। তেওঁলোক বিটিএমি এলেকাৰে (বৰ্তমান বি.টি.আৰ) চহি জিলাত কোক্কাৰাং, চিৰাং, কাকুলা আৰু কলাগুৰি জিলাত বসবাস কৰি আছে। বি.টি.এমিৰ বাহিৰেও অসমৰ গোৱালপাৰা জিলা, লখিমপুৰ জিলা, ধেমাজি জিলা, গোলাঘাট জিলা, নলবাৰী জিলা, বনশেটা জিলা, কামৰূপ জিলা, কামৰূপ (মহেনগৰ), শোণিতপুৰ আদি জিলাত কম-বেছি পৰিমাণে বড়োলোকৰ জনবসতি আছে। এই আলোচনাৰ কেৱল বি.টি.এ.মি (বৰ্তমান বি.টি.আৰ) এলেকাৰ বিষয়ে দেৱব্ৰত শৰ্মাই তথ্য দিয়া বড়ো আন্দোলন বি.টি.এ.মি বাতিলৰ প্ৰাসংগিকতা নীতিগত দৃষ্টান্তৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হ'ব।

অৱতৰনিকা :

অসমৰ প্ৰাচীনতম অধিবাসী বড়োসকলে তেওঁলোকৰ বাবে এখন সুস্থকৃষ্ণি গঠনৰ সৰীয়া নীতিগত নথি সংগ্ৰাম আৰম্ভ কৰিছে। ১৯৬৭ চনত

eratic front of Bodoland, NDFB) শক্তি প্ৰক্ৰিয়াতৈ অহা নাছিল। উদ্দেশ্য হৈ মুৰীয়া বড়োলেণ্ড স্বাধীনতাৰ বাবে লুপেই বড়োলেণ্ডৰ মাজত সশস্ত্ৰ সংগ্ৰাম কঢ়িয়াওৱা আৰম্ভ হৈছিল। ১৯৮০ চনৰ প্ৰথম মাহটোতই নব্য জিলাৰ ওলাচলিত সশস্ত্ৰ সংগ্ৰাম বহন-বান্ধানে ইয়াত বড়ো জেণ্ডাৰ্মেনিটি এই অভিযান (Yongab Bodo Nationalist Association, YBNA) নামৰ এটা সংগঠনৰ জন্ম হৈছিল। নিহত এই সংগঠনটোৰ উদ্দেশ্যটো ১৯৮৬ চনৰ ৩ অক্টোবৰত নব্য জিলাৰ ওলাচলত বড়োৰী পৰিষদ বড়ো ছিকিউৰিটি ফ'ৰ্স (Bodo Security Force, BSF) নামৰ সশস্ত্ৰ সংগঠনটোৰ জন্ম হৈছিল। বড়োলেণ্ডৰ বাবে এখন মার্বটোৰ বহু পঠনৰ বাধ্যতাই পঠিত এই সশস্ত্ৰ সংগঠনটোৰ জন্ম হৈছিল আছিল কি জানিবলৈ চমকত আন মৈয়াদী (অধ্যক্ষ) আৰু গোবিন্দ কনুমতাৰী (মন্ত্ৰী প্ৰধান)। বড়োলেণ্ড স্বাধীনতাৰ সময়ছোৱাত মানৱবলৰ কুটিলতামূলক কাৰ্যকলাপ চলি অহাৰ পৰিস্থিতিত ১৯৯২ চনৰ ২৩ নৱেম্বৰত চৰকাৰে বি এছ এফ-ক নিষিদ্ধ ঘোষণা কৰিছিল। তাৰ নিহত প্ৰথমখন বড়ো চুক্তি স্বাক্ষৰ তথা বড়োলেণ্ড স্বাধীনতা পৰিষদ (Bodoland Autonomous Council, BAC) পঠন নিষিদ্ধ পৰিস্থিতিত ১৯৯৪ চনৰ ২৫ নৱেম্বৰত বি এছ এফ (নেচনেল ডেম'ক্ৰেটিক ফ্ৰণ্ট অৱ বড়োলেণ্ড) নামেৰে পুনৰ সক্ৰিয় হৈ পৰিছিল। তাৰ নিহত এন ডি এফ বি, এফ, বিপিচিৰ দ্বাৰা আৰম্ভিত চুক্তিৰ নিষেধাৱিতা তথা মার্বটোৰ বড়োলেণ্ডৰ সৰ্বাধিক পুনৰ বড়োভূমিত বিকীৰ্তনৰ মুঠি কৰিছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত মুৰীয়া বড়োলেণ্ড ৰাজ্যৰ সৰ্বাধিক সশস্ত্ৰ কাৰ্যকলাপ আৰম্ভ কৰা বি এফ টি সৈতেও এন ডি এফ বিৰ সংঘাত আৰম্ভ হৈছিল। এনেদৰে দুয়োটা সংগঠন সমাপ্তবান্ধাৰে সশস্ত্ৰ সংগ্ৰাম চলি যোৱাৰ দুৰৱসাত ১৯৯৯ চনৰ মাজভাগত বি এফ-টি-এ একপক্ষীয়ভাৱে অস্তিত্বৰ পৰিচালনা কৰিছিল যদিও এন-ডি এফ বিৰ কাৰ্যকলাপ অব্যাহত আছিল। তাৰ নিহত ২০০৬ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ পৰা ফেব্ৰুৱাৰী চলি অহাৰ সময়ত অল জিলাৰ পৰিষদ নিষিদ্ধ পৰিস্থিতিত ২০০৫ চনত এন ডি এফ বি শক্তি প্ৰক্ৰিয়াতৈ অহাৰ পৰ্যবেক্ষণ হৈছিল। কিন্তু শক্তি প্ৰক্ৰিয়া সম্পৰ্কিত চৰকাৰৰ সৈতে নিষিদ্ধ কৰা চাৰ্টাৰ কনফ'ৰ্ম নীতিবদ্ধ নিষেধাৱিতাৰে যোৱাৰ সময়ত সংগঠনটোৰ অধ্যক্ষ বহন মৈয়াদীয়ে শক্তি প্ৰক্ৰিয়াটোৰ প্ৰতি থকা সমৰ্থন প্ৰকাশ কৰিছিল। পৰিস্থিতি এন ডি এফ বিৰ আৰম্ভ প্ৰথমটো বিভাজন সাধিত

হৈছিল। পোৰিষ বসুভোগী আৰু বীৰেন বড়োৰ নেতৃত্বত এন ডি এফ সি (জাভিনীল) নামৰ গোটটো গঠন হৈছিল, যিটো গোটে চৰকাৰৰ সৈতে শান্তি চুক্তিৰ আদায়ত ব্যৰ্থ হৈছিল। লক্ষ্যসীমা সম্বন্ধত ২০১২ চনত এন ডি এফ সি (আৰ) ক্ৰিয়াক্ষম হৈছিল হোতা মূল গোটটোৰ নেতা বজ্জন সৈয়দী গ্ৰেপ্তাৰ হৈছিল। তাল নিহত তেওঁৰ নেতৃত্বাধীন গোটটোও শান্তি প্ৰক্ৰিয়াটোত যুগি আছিল। কিন্তু এন ডি এফ সি (আৰ) ৰ একাংশ সদস্য হেৰিফাও শান্তি প্ৰক্ৰিয়াৰ ব্যৱহাৰত বৈ হৈছিল। এইসকল সদস্যই নিহত আই কে সানিফিকেশ্বন নেতৃত্বত আন এটা গোট সৃষ্টি কৰি বড়ো কৃষিক নিৰীক্ষাকাল সৃষ্টি কৰিছিল। এন ডি এফ সি (স) নামেৰে পৰিচিত এই গোটৰ কাৰ্যকলাপে আদায়ত ব্যৰ্থ হৈছিল ২০১৪ চনত হাৰগোমটোৰ সাধাৰণ পৰিষদে সানিফিকেশ্বন (একল কৰি জনগোষ্ঠীৰ লোক)ক নেতৃত্বত ল'ব লাগিব বুলি কয়িছিল। তাৰ পিছত সি হাৰগোমটোৰ আৰু সি আন হেৰগোমটো আৰু আন সাধাৰণ সম্প্ৰদায় ক্ৰিয়াক্ষম হৈ সাংগঠনিক নতুনটোত গঢ়ি তোলা হৈছিল। ইফালে, শান্তি প্ৰক্ৰিয়া আদায়ত ব্যৰ্থ এন ডি এফ সি (৪) নামৰ পুনৰ নিৰ্মাণ হৈছিল আৰু বীৰেন বড়ো আৰু এম হাজাৰাওৰ নেতৃত্বত আন এটা গোট গঠন হৈছিল। এনেদৰে দুবকল এন ডি এফ সি গোটৰ গোটত বিভক্ত হৈ পৰিছিল, যাৰ ভিতৰত বজ্জন সৈয়দী গোট, পোৰিষ বসুভোগী গোট আৰু বীৰেন বড়ো গোট শান্তি প্ৰক্ৰিয়াত গঢ়িছিল হোতাৰ নিৰীক্ষাত এন ডি এফ সি (৪) গোটটো শান্তি প্ৰক্ৰিয়াৰ ব্যৱহাৰত আছিল। এনেদৰে ব্যৰ্থ হৈছিল এন ডি এফ সি (৪) গোটটোক শান্তি প্ৰক্ৰিয়াটোত আনৰ বাবে ত্ৰুটি চলোৱা হৈছিল। এইক্ষেত্ৰত এন ডি এফ সি (৪)ৰ নেতৃত্বত ইতিবাচক সঁহুৰি প্ৰেৰণাৰ পিছত এন ডি এফ সিৰ গঢ়িওটা গোটতে সামৰি ২০২০ চনৰ ২৭ জানুৱাৰীত চৰকাৰৰ এক চুক্তি সম্পন্ন হৈছিল, যিখন চুক্তি নিৰ্ধাৰণ বড়ো হাৰ সফল (এম) আৰু ইতিবাচক বড়ো নিৰ্ণায়ক আৰ্জনাইজেশ্বন (ইউ বি নি আ) ৰ আশীৰ্বাস হৈছিল। সি ৰ আন চুক্তি ক্ৰিয়াক্ষম হৈছিল এই কৃষিকালত বড়ো চুক্তিৰ মূল সিদ্ধান্তৰ প্ৰতি হৈছে।

১। পূৰ্ব সি টি এ ডিৰ নামত সলনি কৰি সম্প্ৰদায়িক ক্ষমতা বড়োত ত্ৰুটি নিৰ্ণায়ক নিৰ্ণায়ক (Bodoland Territorial Region, BTR) গঠন কৰা হ'ল ২। সি ৰ আন—৪২০০ৰ সাধাৰণ পূৰ্ব সি টি এ ডিৰ ৪০ টিৰ লগত চুক্তি কৰি ৪০ টি কল

হ'ব। ৩। সি টি আৰ-৩ নতুন পৰিধি আৱৃত্তি, কাৰ্জনৰ বিয়তিয়া বিয়া কৰা
 কৰে এখন আৱশ্যক পঠন কৰা হ'ব, ৪। বড়োলেণ্ড এলেক্সান্দৰ সৰ্বস্বত্বকৰণ
 উন্নয়নৰ লক্ষ্যৰে ২০০ কোটিৰ বিশেষ পেকেজ আগবঢ়োৱা হ'ব। ৫। বড়ো
 ভাষা-সাম্প্ৰতিৰ বিকাশৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ লক্ষ্যৰে বড়ো ভাষাক ইংৰাজী সহযোগী
 ভাষা হিচাপে স্বীকৃতি দিয়া হ'ব। ৬। সি টি আৰ-৩ আৰ্হ-সামাজিক কীৰ্ত্তি আদি
 নিশাৰ বিকাশৰ বিভিন্ন ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ব। ৭। সি টি আৰ-৩ বাহিৰত আ
 বড়ো-কছাৰীসকলৰ বাবে-কল্যাণ পৰিচাল পঠন কৰা হ'ব। ৮। পাহাৰ এলেক্স
 এলেক্স কৰা বড়োসকলক পহৰীয়া জনজাতিৰ স্বীকৃতি দিয়া হ'ব ইত্যাদি।
 চুক্তিৰ এনেদৰে বিস্তাৰিত সাপেক্ষে পঠন হ'বলগীয়া সি টি আৰ-৩ ক্ষেত্ৰ ইতিমধ্যে
 চৰকাৰে অতিবৃত্তি আদি কৰাৰ লক্ষ্যৰে চুক্তিখনৰ কেইবোৰে মাল কাৰ্জনী কৰাৰে
 লক্ষ্যৰে লোৱাটো লক্ষণীয় হৈছে।

লক্ষ্য :

আলোচনা পত্ৰখন বুজত কৰোঁতে প্ৰধানকৈ নিম্নলিখিত লক্ষ্য গ্ৰহণ কৰা
 হৈছে। সিটীয়াৰ তথ্যত মূল আৰ-৩ হিচাপে টে বিচিত্ৰ গ্ৰুপ, সৈনিক আদি
 কাকত আদিৰ সহায় লোৱা হৈছে।

উদ্দেশ্য :

- (ক) সেন্ত্ৰ শৰ্মাৰ বিয়া বড়ো আন্দোলন বিত্তি এলি বড়িলৰ প্ৰশাসনিক
 শীৰ্ষক গ্ৰুপৰ এক বিয়েকলকত আলোচনা লক্ষ্য বৰিটোৰ প্ৰাণ
 কৰা হৈছে।
- (খ) সেন্ত্ৰ শৰ্মাৰ বিয়া বড়ো আন্দোলন বিত্তি এলি বড়িলৰ প্ৰশাসনিক
 শীৰ্ষক গ্ৰুপৰ ন্যায়িক লিঙ্গনৰ উদ্দেশ্য কৰা হ'ব।
- (গ) সেন্ত্ৰ শৰ্মাৰ বিয়া বড়ো আন্দোলন বিত্তি এলি বড়িলৰ প্ৰশাসনিক
 ন্যায় গ্ৰুপৰ অৱতাৰে লেখক হিচাপে লেখকৰ এক আলোচনা
 লক্ষ্য বৰিটোৰ প্ৰাণ কৰা হৈছে।

সেন্ত্ৰ শৰ্মাৰ বিয়া বড়ো আন্দোলন বিত্তি এলি বড়িলৰ প্ৰশাসনিক
 শীৰ্ষক গ্ৰুপৰ 'বড়ো কৰাৰ লোৱাৰ' শীৰ্ষক অধ্যায়ৰ লেখক
 লিখিছে - 'মুই আৰু বেজৰ মাজত থিত হৈছে সৰলগত এই কৰ
 গুনি লক্ষ্যৰ আলোচনা চুমিখুৰ জনজাতিসকলৰ স্বৰ্গীয় ভাষা-সাম্প্ৰতি

আছে, ঐতিহাসিক ইতিহাস আছে, আৰু আছে নিজস্ব সাহিত্যিক ভাষা
 বিকাশৰ সুৰক্ষীয়া আকাংক্ষা। সঠিক, শুনি, উচ্চাৰণভিত্তিক কৌশল
 আৰু 'কেৱল অসমীয়া' ভাৱে তেওঁলোকক দৰি-বহি-বহি-নোৱাৰি।
 অসমৰ বিকাশতে যদি তেওঁলোকক পূৰ্ণ স্বাভাৱ শাসন আৰু আশুপন
 বিকাশৰ অধিকাৰ দিয়া নহয়, তেন্তেহ'লে অসম বহু বিপন্ন হ'ব। আৰু
 হ'ব বৃহৎখিনি মুক্ত কল্যাণে (পৃষ্ঠা ১২)। জৰ্জ অৱস্থাত লোকক শৰাই
 এক সময়ৰ কথা উল্লেখ কৰিলেও তেওঁৰ গ্ৰন্থখনৰ শেষৰ ফালে
 'বড়ো-অনাৰডো উভয়ৰে স্বাৰ্থত বিত্তি-বিত্তি-এনি দাঙিল কৰিই
 লগিল' শীৰ্ষক অধ্যায়টোত 'বিত্তি-এনি ভাষণ চমকো' নামৰ শিৰোনামত
 উল্লেখ কৰিছে - "আমি এই কথাৰে সন্মত কৰিছোঁ যে বড়ো জনগণ
 জিতি অসমৰ কোনো বিশেষ বা বিশেষ দৰাটো দূৰত কথা, তেওঁলোকৰ
 জিতি আছে অসমৰ অৰ্ধভূমিক সমূহ আৰু সম্ভাৱণে। অসমীয়া
 উদ্যোগীত্ববাদ আৰু উচ্চবৰ্ণবাদ বিলম্বতে ব্যৱহাৰকালৰ সম-
 অধিকাৰ, সমমৰ্য্য, সমৰক্ষণ, অসমিত স্বাভাৱ শাসনৰ প্ৰতিও আমি
 সন্মত। আগবঢ়াই আহিছে যদিও ২০ শতাব্দী বড়োক স্বাধীনতা
 দিওঁলে গৈ ৮০ অনাৰডোৰ অধিকাৰ হ'বলৈ আমি মুঠেও লক্ষ্যপাৰী
 নহওঁ।" (পৃষ্ঠা ১৫, ১৬) লোককে ২০০১ জন লোকনিয়ন্ত্ৰণ অনুসৰি
 কোক্‌ৰাঝাৰ জিলা, বড়োইলুঙ জিলা, কামেটা জিলা, মলসানী জিলা
 আৰু মৰা জিলাৰ সীমা দাঙি দিছে। কিন্তু ২০১১ জন লোকনিয়ন্ত্ৰণ
 অনুসৰি ভাষাৰ ভিত্তিত বিত্তি-এনিৰ চমিকম জিলা ক্ৰমে কোক্‌ৰাঝাৰ,
 ডিবা, বাজা আৰু কামেটাবি জিলাৰ সীমা তলত দাঙি দৰা হ'ল -

কোক্‌ৰাঝাৰ জিলা :	২৮.৫৯ শতাংশ	- বড়ো, ২৫.৭৮ শতাংশ	-
অসমীয়া, ১৭.৭৮ শতাংশ	- বাজা,		
১১.১ শতাংশ	- চাওঁতালী, ৭.৬২ শতাংশ	- বাজাবলী, ২.৫৮	
শতাংশ-বাজা, ১.৭৬ শতাংশ-হিন্দী, ১.৬৫ শতাংশ	- নেপালী, ১.৪২		
শতাংশ	- কুকম, ১.২১ শতাংশ	- গাৰো	
ডিবা জিলা :	৫৭.৮২ শতাংশ	- বড়ো, ১৭.৬৬ শতাংশ	- অসমীয়া,
২৮.৮৬ শতাংশ	- বাজা, ৪.৭৬ শতাংশ	- চাওঁতালী, ২.৪১	

শতাব্দে- নেপালী, ১.১১ শতাব্দে - কুম্ভ, ১.০৬ শতাব্দে - হিন্দী
 বঙ্গা জিয়া : ৩১.৮৫ শতাব্দে - বড়ো, ৩৭.৭৭ শতাব্দে- অসমীয়া
 ২০.৪৫ শতাব্দে - জাফা, ৩.৫৫ শতাব্দে- নেপালী, ১.৯৬ শতাব্দে
 চাওঁতালী, ১.৫৫ শতাব্দে- চাওঁতালী, ১.১৩ শতাব্দে - কুম্ভ
 গুজালগুৰি জিয়া : ৩৩.৭৬ শতাব্দে - বড়ো, ২৬.৯ শতাব্দে-
 অসমীয়া, ২০.০৮ শতাব্দে - বাফো, ৭.৯৮ শতাব্দে- চাওঁতালী, ৭.১
 শতাব্দে - নেপালী, ২.৭৯ শতাব্দে- চাওঁতালী, ২.৬৪ শতাব্দে- হিন্দী,
 ২.০৬ শতাব্দে - কুম্ভ, ১.৬৬ শতাব্দে - হিন্দী, ১.৪৫ শতাব্দে -
 হোজপুৰী, ১.০৪ শতাব্দে - মুতাৰী

এইক্ষেত্ৰত 'ডা' প্রবৃত্ত মন্তব্য বিবরণ : জনজাতিৰ মৰ্য্যকতা বীৰ
 ক্ষেত্ৰৰ 'সাংগালগুৰি পলিগৰ হোজা আশাৰা আৰু বাফোজুনি অসমীয়া
 ঐক্যমত' শীৰ্ষক লেখাটোৰ লিখিছে - "..... ২০০৫ চনত বিটিএল
 জনসাধানে হাজিমা মহিলালৈ নেতৃত্বত বি পি এফৰ হাজিমাৰই বিটিএল
 শাসনভাৱ বতৰাই লিখিল, বি বিটিএল চুক্তিৰ সমৰ্থন জনাইছিল হাজিমা
 সকলো বাজটনটিক আৰু জাতীয় সংগঠনে। বিবেচিত কৰিছিল
 মহিলাৰ জনসাধাৰীৰ সংগঠন সমিতিয়ে। হেৰ্ডলোকাৰ জাৰ্জি হ'ল,
 ৮০ শতাব্দে জনসাধাৰী লোকৰ জনজাতিৰ উপেক্ষা কৰি বিটিএল বুলি
 কৰা হৈছে। জাৰ্জ হ'ল - এই ৮০ শতাব্দে জনসাধাৰী লোক লোক
 বিটিএলৰ দুমি কেন্দ্ৰ কৰি হাজিমা নিয়ন্ত্ৰণ সঞ্চালক কৰাৰ কাৰণ
 অসম চৰকাৰে চলাই থকা সাংগঠনিক অভিযানী মুজলমান কুম্ভ (অসম
 বাফোজুনি) সকল আৰু জনসাধাৰীৰ এলেকাৰ মাজত অধিকাৰ
 কল্যাণ কৰি থকা জনজাতি চিয় লোকসকল। বিটিএল বাফোজুনি
 কিস সাংগালগুৰি পলিগৰ হ'ল লগা হ'ল, এই সম্পৰ্কে মহিলাৰ
 জনসাধাৰীৰ সংগঠন সমিতি নিয়াত। (পৃষ্ঠা ৫৯) উক্ত বাফোজুনি
 অসমৰ লোক হ'ল যে বিটিএলিত বাফোজুনি নিয়ন্ত্ৰণে সাংগঠনিক।
 বা' লগাই একসাধাৰীৰ আলোচনা মাজি থকা সেবা হৈছে।

লোকৰ শৰ্মন হাজিমাৰ নান্দমিত বিল হ'ল কলিগলীয়া। হাজিমা
 'হাজিমা' জিয়াহাৰী'ৰ মন্তব্য, জিয়াহাৰী, হাজিমা, হাজিমাৰ লগত

হান। মৰুনা থাকিলে চাইকেল হেৰাব। হাততবীজৰ দৰিদ্ৰ ব্যক্তোৰ ঘৰখন সেই
কি এক জীৱন বিকল্প।

মৰুনা বেচি বুনাচে তিনিশ টকা পালে হয়। কিন্তু চাইকেলখন যোলে
অৰ্থ কৰিছে বহু। সি এক অ' চাহাবে। তলতীয়া কানখীয়ে সেইখন মোকলাই
নিব নেহাৰে। লাভলোৱা বুনাচে সিকৈই কুঠি পালে, তিনিশ টকাও কাম নাছিল।
এম-কৰালি বহি আছে। উপায়হীন বুনাচে মান সমস্ত খা-ফোৰা উজাৰি বালি
লিখে কানখী-পুলিচ-বাকী-বিবিন্ন মুঠ চহকত। বুনাচ এই মূল্যত বালিও সামান্য
মিঠাহেই উঠিব মাজেৰেই কেওঁৰ অত্যাচাৰ মানব হেনা বুনাৰ বায়েৰ প্ৰকাশ খট্টে।

ইফালে কানী কাসেম অভিব্যক্ত অৱশ্যে অলম্বাহত থাকে। বটীল ছবিখন
সেইবোৰ আশ আচল্য আবেদনময়। গছৰ তৰিত কুঠাৰৰ বৰিৰ অক্ষাত। বাল
বুকু চিৰাচিব কৰা কানখীৰ কৰত। গছলোৰৰ পৰা যেন তেজছে নিগৰিছে।
কবচবিলক যেন দৰ্শকৰ বুকুৱেলিছে চলিছে। আচলত বা চাইকেলেৰ কটীয়াই
কাঠ বেছিখোলে সেই নিফল হোৱাৰ নিছক জীয়াই থকাৰ, আৰু জীৱন্তক বিচা
নিয়াৰ অপৰাধ বান্ধাত বিহুল বুনাচে এইখৰ বাছি ল'লে অন্য পন্থ। তেওঁ
নদীয়েদি কুৰ খাচি উঠাই সি কাঠ বেজোৱাৰ মজাও সোমাল। ছবিখন নেচালে
(বা আচল ব্যস্তত নাহানিলে) বিশ্বাস কৰিব নোৱাৰি একটুকু পামীত ভুৰি অৱল
অৰণ্যৰ মাজেৰে নদীয়েদি কাঠ তৈলি এজাক মানুহৰ বাচি থকাৰ সেৱা কি
মৰণাত্মক প্ৰচেষ্টা সেই ব্যাৰাৰ যেন আৰু শেষ নহ'ব। কানখীৰ গছবোৰৰ সি
চলনবিলাক যত্না, তাৰ লগত যেন মিলি-মেলি একাকাল হৈ যায় কানখীৰ
নিখে মানুহলোকৰ মৰ্মবেদনা। মৰুনাখন কাঠি আনিবলৈ গৈ খেঁপীয়েকক ঘৰি
বুনাচে যেনেই কানখিছিল, তেনেকুৱা কামোচন এয়া। বাৰীৰে কামৰে জাতিবৈ
এজুলি সিও যেন সোমৰব বাহি। তেনে হেন আশোৰ অৰণ্যক নিজ হাতে কাঠ
মানুহলোকে মাথো জুনিয়াহ পেলায়। সৰু নদীৰ পৰা জাহৰ নদী অকিমুখী বীৰ
বাৰাৰ লগত সুৰ মিলাই কৰি আছে এক মৰ্ম-পলী আহৰে সাগীত। নৱিক।
আৰু একে সময়তে চায়েকক-পৰিচালক কাছিনীকৰে জুলাও ব্যভাচন পটীক।
অন'জাৰী কানুহাৰীৰ নিজৰেই অলম্বাহ কঠক বুৰৰ সাগৰত কুৰ গৈ এলোৰ
কাঠলীয়েৰ সেই অনন্ত ব্যাৰাৰ পালে নকলোকে অভিব্যক্ত কৰি পেলায়। ত্ৰিাৰ
শিলামা নহ'লে সেই মৰুনাৰে কানখীৰ কামোচন কামোচন।

কিছু কুসংস্কার মুখের ব্যাধির এক লক্ষণ। তেওঁলোক শুনান কলম্বী
হাতত পাবে। শুনান কাটি নিয়া হয় তেওঁলোকের ভ্রমের ফল। জীয়েক মিথিয়ার
নিয়া পড়াহো মুখে কথা, বস্তুনি ফটিল টাউনমুঠি নিয়াহো লখালি পাবে। কুসংস্কার
লবই সেই কলম্বীক বাণীবোম বাসিন্দাও হয় কলম্বীক জাতি হোককর মানুষ,
নহয় জমিদার মহাশয়নর দ্বারা সর্বাধার। তথ্যপিও জিবনি সোহান লবা নাই
কুসংস্কার। শুনান জগতের সত্যনর ভুলার তেওঁ লগবীয়ার সৈতে। ইমান মুখ-বোনন
জাজহো তেওঁলোকে সাপ-নাচ, কাছ-নাচ নাচে আক গ্রামপুলি হাঁহে। হাককর
জামে কোরা কবা সময়কো কুসংস্কার লগবীয়ার তেওঁ লগবীয়ার লগত এবুত শরীফ
জাতি-নামুনি থকা বাতলকরিত জোহো-জুতি কবে, গ্রামপুলি হাঁহে। সেই
লিপ্প, নিওঁনি হেমানিয়ে আমক সে নামার লগবীয়ার কবাবের জাতি-নামুনি।
কবা সি আমক নিয়ে প্রকৃতির অলম্বিক নিচীকতবা আমেজহে।

[illegible]

টিক সোঁৱৰে 'বিগৰী হীৰ বিকুলসান বাঙা : বড়ো-অসমীয়া-অসমীয়া-বিশ্ববাসী' শীৰ্ষক অধ্যায়টোক লেখকে বিকুলসান বিষয়ে প্রশংসাসূচক বহুতক লিখি ৰাখিছে এনেদৰে — " 'অসমীয়া কুটি' নামৰ লেখকৰ প্ৰথম অনুচ্ছেদত বড়োৰ নিজস্ব অসমীয়াৰ কুটি উঠে জ্বলজ্বল পট্টিপট্টিকৈ। তাত তেওঁ কৈছে : 'বড়োৰ বহুতক বহু নিৰলৈ বহু হোপেবহু এই অসম মৌসম চেলেবিনটো বহু আকস্মিক এই নিঃকিন। সেই অসম হেন বহু আক মৌ বস, নিৰলৈ আক লগত চেলেবিন সোৱাদ ল'বলৈ উঠাতু বহি লৰি আহিবৰ মন লগায়। আহমিৰে পহু ছাউতি বহু চকীৰ নিমাতী মাটিৰ সুৰতি শুভো, বহীয়াল মৌৰ সৌদৰ মৌকিনীৰ ঘোৰোকে ঘোৰোকে লুকাই থকা মৌ-কুঁৱৰীহঁতৰ গুণগুণনি শুনে। অসম সোৱাদ লগিবলৈ নতুন বৰীত বহিছাই হৈ কলতৰ কুলকুল জনিৰে সতে উঠি বাৰ, আহল-বহল সাগৰত কোবাল সৌতৰ মহাশূন্যতাৰ মাজত নাইকীয়া হও' — পট্টি পট্টি মনত ভাব ভালে বিকুলসান বাঙাতকৈ ভাল, নিমাতী অসমীয়া হ'বলৈ কোমল' (পৃষ্ঠা ৭৬, ৭৭)

মত সেন্দ্ৰত শৰ্মাৰ বিদ্য : বিজয়া বড়ো আন্দোলন বিত্তিএমি বাঙিনৰ প্ৰাদেয়িকতা নামৰ গ্ৰন্থখন নিঃসন্দেহে এখন উল্লেখযোগ্য গ্ৰন্থ। ভাষাৰ বলিষ্ঠতা আৰু নান্দনিক শিল্প ছাউতলম কৰাত লেখক সাধাৰণ বুলি ক'ব পাৰি। কিন্তু অসমীয়া লেখক হিচাপে বড়োসকলৰ মৰ্মবেদনা কুচিবলৈ লেখকে সমূলি ইচ্ছা কৰা নাই। যিৰ বাবে তেওঁৰ মন-মগজু আৰু কলমত "বিত্তিএমি বাঙিন হ'ব লগিন" বুলি অতি দাঙিকতানে উল্লেখ কৰিছে। এই দাঙিকতা স্বতঃস্ফূৰ্ত ভাৱে উঠ কৰিগন আৰু অসমীয়া মহাবিক্ত শ্ৰেণীৰ মাত-গনি বুলি ক'ব পাৰি। এই ক্ষেত্ৰত ড° প্ৰমুদ মহন্তই 'জনগোষ্ঠীগত চেতনাৰ আত্মপ্ৰতিষ্ঠাৰ গ্ৰন্থ' গ্ৰন্থখন 'বাৰীনিয়াৰ বুকুত অসম' শীৰ্ষক লেখাটোত উল্লেখ কৰিছে এইদৰে — "কুঁৱ-মেতুৰীৰ পেনে পৰা জন্মিত, গ্ৰেছ-চতাল-বাফল হৈও এসময়ত অসমীয়া ভাষাৰ নাকচৰা বুলি শব্দিত নি জনজাতিসকলে অসমীয়াত কিলীন হোৱাৰ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছিল। কিন্তু অসমীয়া মহাশ্ৰেণীৰ উত্তৰাভাতিমতী কৰিহিন্দুৰ ব্যৱহাৰত বিকৃত হোৱা জনজাতি মহাশ্ৰেণীৰ আত্মত্বানে জনজাতিসকলক অসমীয়াৰ মূলপুতিৰ পৰা আঁতৰাই লৈ ব'ল। কৰিহিন্দু প্ৰভাৱিত অসমীয়া সমাজত জনজাতিৰ প্ৰাধান্যতল নদায়েই 'অসমীয়া' বিবেচিত হৈ অহাটো অসম আৰু অসমীয়া জাতিৰ

সামৰণি :

অসমৰ ভূমিপুৰ বড়োমণ্ডল নিয়ন্ত্ৰণত্ৰে বিভিন্ন সমস্যা আৰু সংস্কাৰ চৰ্চালি চৰ্চাম অৱস্থাত উপনীত হৈছে। বড়োমণ্ডলৰ বাৰ্জনিক, অৰ্থনৈতিক, সাংস্কৃতিক বিশত্ৰ অমিতাকৰ গ্ৰন্থ উপস্থাপিত হোৱাৰ লগে লগেই বি.টি.এ.মিত্ৰ জৰ্জৰ নামৰ এটি সংগঠনৰ জন্ম হৈছে— যাৰ বাবে নিজা বৃহৎ ভূমিত্ৰেই বড়োমণ্ডল সাংস্কাৰ্য্য হৈ পৰিছে। নিজা ভূমি বিকিএমিত্ৰ বৰ্কা বড়োমণ্ডলৰ বড়োমণ্ডল অনুষ্ঠান নকৰি তথ্যকথিত মূল সঁঠিৰ অসমীয়াসকলে আঁতকাৰি সেৱাতে অসমতো অন্য-অসমীয়া সংগঠনৰ জন্ম হ'ব।

শেৱত্ৰ ক'ব পাৰি বি.টি.এ.মিত্ৰ লৰা বি.টি.এ.মিত্ৰ হোৱাৰ নিছত আমাৰ জালা এয়ে যে বি.টি.এ.মিত্ৰ ভৌগোলিক পৰিসীমা বৃদ্ধি কৰা হওক। বিশেষকৈ বিশ্বাৰ, শোণিতপুৰ আৰু বৰা জিলাত সামৰি আৰু মুখল জিলা বড়োমণ্ডলৰ সাংস্কাৰিক আৱাসস্থলীসমূহ জৰীপ কৰি এখন পূৰ্ণাৰ বড়ো জনজাতি ৰাজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰক। ২০০০ চনৰ ১৪ নৱেম্বৰ তাৰিখে জনজাতি ৰাজ্য হিচাবে স্বীকৃতি পোৱা কালৰপৰা বৃহৎ জনসংখ্যাৰ ২৬.৩ শতাংশ অছিল জনজাতি লোক। গ্ৰাণ ৪০ শতাংশ জনজাতিৰ আৱাস ভূমি (কেৱল বড়োৰ ৩০.৪৭ শতাংশ) বৰা বড়ো বি.টি. আৰু এতিয়াটিলক জনজাতি ৰাজ্য হিচাবে স্বীকৃতি মিনিয়াটো অতি পৰিতাপন কৰা। শেৱত্ৰ ক'ব পাৰি পূৰ্ণাৰ জনজাতি ৰাজ্য হিচাবে প্ৰতিষ্ঠা কৰিলে সকলো জনগোষ্ঠীয়ে বি.টি. আৰু সন্ত্ৰা-সন্ত্ৰোণিতা আশাৰূপে লগে।

সূচনী :

১. বৃহৎ : অসমৰ বড়োমণ্ডল উপলব্ধ উপস্থাপিত, অসম, অসম, অসম - ১, অসম চৰকাৰ, বিটাম ২০২০

২. বৃহৎ : অসমৰ বড়োমণ্ডল উপলব্ধ উপস্থাপিত, অসম, অসম, অসম - ২, অসম চৰকাৰ, বিটাম ২০২০

৩. বৃহৎ : অসমৰ বড়োমণ্ডল উপলব্ধ উপস্থাপিত, অসম, অসম, অসম - ৩, অসম চৰকাৰ, বিটাম ২০২০

৪. বৃহৎ : অসমৰ বড়োমণ্ডল উপলব্ধ উপস্থাপিত, অসম, অসম, অসম - ৪, অসম চৰকাৰ, বিটাম ২০২০

৫. বৃহৎ : অসমৰ বড়োমণ্ডল উপলব্ধ উপস্থাপিত, অসম, অসম, অসম - ৫, অসম চৰকাৰ, বিটাম ২০২০

৬. বৃহৎ : অসমৰ বড়োমণ্ডল উপলব্ধ উপস্থাপিত, অসম, অসম, অসম - ৬, অসম চৰকাৰ, বিটাম ২০২০

৭. বৃহৎ : অসমৰ বড়োমণ্ডল উপলব্ধ উপস্থাপিত, অসম, অসম, অসম - ৭, অসম চৰকাৰ, বিটাম ২০২০